

Η προσφορά των κληρικών στην προσπάθεια φωτισμού του γένους (Ηρακλής Ψάλτης, φιλόλογος)

/ [Πεμπτούσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/2aKHpre>]

Το 1620 εκλέγεται από την Πατριαρχική σύνοδο Οικουμενικός Πατριάρχης έχοντας διαμορφωμένη πλέον άποψη ότι ο Πάπας και οι Ιησουίτες είχαν ως βασικό στόχο τους «να μας διώκουσι ... και τον αφανισμόν του Πατριαρχείου και της Εκκλησίας των Γραικών». Παίρνει αυστηρά μέτρα εναντίον της Ουνίας στο χώρο δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, τα οποία υποστηρίχτηκαν και από τους πρεσβευτές των προτεσταντικών χωρών στην Κωνσταντινούπολη.

Η αντίδραση του Πάπα ήταν δόλια -αξιοποιώντας τους πρεσβευτές των πρεσβευτών των ρωμαιοκαθολικών χωρών αλλά και τους λατινίζοντες σπουδαστές του Κολλεγίου του Αγίου Αθανασίου της Ρώμης-συκοφαντούσε τον Κύριλλο και επιδίωκε την απομάκρυνσή του από τον Οικουμενικό θρόνο. Ο στόχος επετεύχθη προσωρινά -υπήρξαν τέσσερις (04) εκθρονίσεις κατά την διάρκεια της πατριαρχίας του- αλλά ο κλήρος και ο λαός της Πόλης θα τον επαναφέρουν και πάλι στον Οικουμενικό θρόνο για πέμπτη φορά[3] .

Θα ιδρύσει στο Πατριαρχείο ελληνικό τυπογραφείο για την προώθηση των ορθόδοξων εκδόσεων, θα αναδιοργανώσει την παιδεία του γένους -έχοντας συλλάβει σε μια ενότητα τον αρχαίο ελληνικό και τον χριστιανικό κόσμο[4]- θα ανυψώσει το μορφωτικό επίπεδο του κλήρου, θα τονώσει και θα αναβαθμίσει το ποιμαντικό και πνευματικό του ρόλο. Θα μεταφράσει την Αγία Γραφή στη δημοτική γλώσσα, για να γίνεται κατανοητή από τους πιστούς. Η καταστροφή όμως του τυπογραφείου από τους Ιησουίτες το 1628 και η γνωστοποίηση των

υποχθόνιων σχεδίων του Πάπα εναντίον του Κυρίλλου θα τον στρέψουν προς τους πρέσβεις των προτεσταντικών κρατών. Την κατάσταση θα εκμεταλλευτεί ο Καλβινιστής θεολόγος Αντώνιος Leger και οποίος θα προκαλέσει την κοινή γνώμη της Κωνσταντινούπολης με τις κηρυκτική του δραστηριότητα, την ίδρυση σχολείων με προτεσταντική διεύθυνση και γενικότερη προπαγανδιστική δραστηριότητα. Η ένταση θα κορυφωθεί με την κυκλοφορία στην Γενεύη της καλβινίζουσας Λουκαρείου Ομολογίας το 1629. Αυτήν ενώ θα την αποκηρύξει προφορικά, δεν θα κάνει το ίδιο και γραπτά. Ίσως γιατί εξακολουθούσε να έχει την ανάγκη της «στήριξης» των προτεσταντικών πρεσβειών. Η επίσημη Εκκλησία θα καταδικάσει την ομολογία ως κείμενο αιρετικό και ξένη προς την πίστη των πατέρων[5]

Οι δολοπλοκίες των Ιησουιτών, η συστηματική του δυσφήμιση και οι προσπάθειες μέσω χρηματοδότησης της αυστριακής πρεσβείας της Πόλης για την απομάκρυνση του Κυρίλλου από τον πατριαρχικό θώκο θα ευδοκιμήσουν. Θα συλληφθεί με την αθεμελίωτη κατηγορία ότι προετοίμαζε την εξέγερση των Ελλήνων και θα κλειστεί σε φρούριο του Βοσπόρου. Θα στραγγαλιστεί από γενίτσαρους και το σώμα του θα ριχτεί στο Βόσπορο το 1638. Μετά από αρκετό χρονικό διάστημα, όπως διασώζει ο λόγιος και ιστοριοδίφης Μανουήλ Γεδεών (1851-1943) «η θάλασσα ... εξέβρασε το νεκρό σώμα του κοντά στη νήσο Χάλκη». Τάφηκε με τιμές από τον Οικουμενικό Πατριάρχη Παρθένιο τον Α΄ (1639-1644) στον ναό του ιστορικού μοναστηριού της Παναγίας της Καμαριώτισσας στη Χάλκη[6].

[Συνεχίζεται]

[3] Κ. Παπαρρηγόπουλος, *Ιστορία του Ελληνικού έθνους*, τόμος 6^{ος} (Αθήνα, εκδοτικός οίκος Ελευθερουδάκη)68.

[4] Κ. Θ. Δημαράς, *Νεοελληνικός Διαφωτισμός* (Αθήνα: εκδοτικός οίκος Ερμής, 1983)4.

[5] «Κύριλλος Α΄ Λούκαρις», όπ. παρ.

[6] «Κύριλλος Α΄ Λούκαρις», όπ. παρ.